

Finansdepartementet

17.09.2026

Høringssvar - NOU 2026: 9 *Veien mot et bedre og mer forutsigbart skattesystem.*

Pensjonistforbundet og SAKO gir felles høringsuttalelse. I SAKO-samarbeidet deltar Pensjonistforbundet, Telepensjonistenes Landsforbund, Jernbanepensjonistenes Forbund, Politiets Pensjonistforbund, Statens vegvesens pensjonistforbund, Postens Pensjonistforbund, Fagforbundet og Kontaktutvalget for pensjonister i LO Stat.

Innledning

Pensjonistforbundet viser til Finansdepartementets høring av NOU 2026: 9 *Veien mot et bedre og mer forutsigbart skattesystem.*

Pensjonistforbundet mener at skattesystemet først og fremst skal sikre finansieringen av våre felles velferdsordninger, samtidig som det bidrar til en rimelig fordeling av inntekt og formue. Skattesystemet må være forutsigbart og oppleves som rettferdig. Et grunnleggende prinsipp er at skattebyrden må fordeles etter økonomisk evne.

Pensjonister og uføre har gjennomgående lavere inntekter enn yrkesaktive, og mange har liten eller ingen mulighet til å øke inntekten gjennom mer arbeid. Skatte- og avgiftsendringer må derfor vurderes nøye ut fra hvordan de slår ut for disse gruppene, og særlig for dem med lave og moderate inntekter. Minstepensjon må fortsatt være skattefri, og skatten på lave pensjoner må holdes på et moderat nivå.

Pensjonistforbundet mener det vil ha uheldige fordelingsvirkninger dersom skattesystemet vris fra progressive skatter på inntekt og formue over til økt grad av forbruksavgifter. Avgifter tar i mindre grad hensyn til betalingsevne og kan derfor ramme personer med lav inntekt relativt hardt. Samtidig må beskatningen av bolig og formue utformes slik at personer med lav løpende inntekt ikke får en urimelig skattebelastning fordi en stor del av formuen er bundet i egen bolig.

Pensjonistforbundet mener det er en svakhet at fordelingsvirkningene av flere av de foreslåtte endringene i inntektsskatten presenteres samlet for lønnstakere, uføre, pensjonister og andre grupper. Skattereglene og forslagene virker ulikt for disse gruppene. Den foreslåtte reduksjonen i trygdeavgiften gjelder for eksempel lønn, trygd og næringsinntekt, men ikke pensjonsinntekt. Når gruppene slås sammen i de samme inntektsintervallene, blir det vanskelig å se hvordan en eventuell skattereform faktisk vil slå ut for pensjonister sammenlignet med yrkesaktive.

Postadresse:

Pb. 6714 St. Olavs pl.
0130 Oslo

Besøksadresse:

Torggata 15

pf@pensjonistforbundet.no
www.pensjonistforbundet.no

Telefon: 22 34 87 70

Bankgiro: 9001.05.50202
Org.nr.: 970 323 910

Dette er særlig uheldig fordi kommisjonen samtidig foreslår en betydelig skatteskjerpelse for enkelte pensjonister gjennom å heve aldersgrensen for pensjonsskattefradraget. Denne endringen inngår heller ikke i kommisjonens samlede fordelingsfigur for endringene i merverdiavgift og inntektsskatt. Pensjonistforbundet mener derfor at fordelingsvirkningene bør beregnes og presenteres særskilt for pensjonister, uføre og yrkesaktive, slik at det fremgår tydelig hvilke grupper som får lettelser og hvilke som får økt skatt.

Nei til å heve aldersgrensen for pensjonsskattefradraget

Pensjonistforbundet går imot Skattekommisjonens forslag om å heve aldersgrensen for retten til pensjonsskattefradrag fra 62 til 67 år, og deretter la aldersgrensen følge normert pensjonsalder. Pensjonistforbundet mener det er feil å bruke økt skatt på pensjonsinntekt som virkemiddel for å få flere til å stå lenger i arbeid.

Forslaget vil innebære en betydelig skatteskjerpelse for personer som tar ut alderspensjon før denne alderen. Det er særlig alvorlig fordi det er personer med lave pensjonsinntekter som har størst nytte av skattefradraget. Fradraget er på inntil 39 100 kroner¹ og trappes ned etter hvert som pensjonsinntekten øker. Fradraget er særlig viktig for personer med lave og moderate pensjonsinntekter. For disse kan bortfallet innebære en svært stor skatteskjerpelse, både i kroner og målt som andel av inntekten. En person med 300 000 kroner i årlig pensjon vil etter dette få om lag 38 000 kroner høyere skatt, tilsvarende rundt 3 200 kroner per måned.

Eksempler på økt skatt dersom pensjonsskattefradraget ikke lenger gis før normert pensjonsalder

Årlig pensjon	Skatteøkning per år	Skatteøkning per måned
300 000 kr	37 992 kr	3 166 kr
350 000 kr	28 442 kr	2 370 kr
400 000 kr	18 892 kr	1 574 kr

Forutsetter årlig pensjonsinntekt som eneste inntekt, 2026-regler etter revidert budsjett.

Også kommisjonens egne beregninger i tabell 8.4 viser at forslaget kan gi svært store skattesjerpelser for personer med relativt lave inntekter. For personer med bruttoinntekt mellom 250 000 og 299 999 kroner anslår kommisjonen en gjennomsnittlig skatteøkning på 26 800 kroner, mens personer med bruttoinntekt mellom 300 000 og 349 999 kroner i gjennomsnitt får 29 800 kroner høyere skatt. Dette tilsvarer henholdsvis om lag 9,6 og 9,1 prosent av den gjennomsnittlige bruttoinntekten i disse gruppene. Forslaget kan dermed innebære at nær en tidel av bruttoinntekten forsvinner i økt skatt for personer med relativt lave inntekter.

¹ I NOU 2026:9 er maksimalt fradragsbeløp oppgitt til 37 100 kroner, men beløpet ble økt til 39 100 kroner etter enigheten om revidert budsjett 2026.

Tallene er ikke direkte sammenlignbare med eksemplene i tabellen over. Årsaken er at kommisjonens beregninger bygger på skattereglene som gjaldt da NOU-en ble utarbeidet, og tar dermed ikke hensyn til endringene som senere ble vedtatt i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. I tillegg gjelder kommisjonens beregninger faktiske personer gruppert etter samlet bruttoinntekt, som også kan bestå av blant annet arbeidsinntekt og andre inntekter, mens våre eksempler forutsetter at hele inntekten består av pensjon.

Kommisjonens forslag harmonerer dårlig med grunnleggende fordelingshensyn i skattesystemet. Det kan føre til at en person med lav pensjonsinntekt betaler mer skatt enn en person med høyere pensjonsinntekt, fordi sistnevnte har nådd alderen som gir rett til pensjonsskattefradraget. Pensjonistforbundet mener at skattesystemet fortsatt må være innrettet slik at personer med lave pensjonsinntekter betaler mindre skatt enn personer med høyere pensjonsinntekter. Et viktig prinsipp i dagens system er også at skattefradraget sikrer at pensjonsinntekt på nivå med minstepensjon eller lavere i praksis er skattefri. Slik må det fortsatt være.

Kommisjonen foreslår riktignok å øke personfradraget med 10 000 kroner. Det reduserer skatten med inntil 2 200 kroner og kompenserer derfor bare i svært begrenset grad for bortfallet av pensjonsskattefradraget. Kommisjonens foreslåtte reduksjon i trygdeavgiften med 0,5 prosentpoeng gjelder dessuten bare for lønn, trygd og næringsinntekt, men ikke pensjonsinntekt. Pensjonister får derfor heller ikke del i denne skattelettelsen på sin pensjonsinntekt.

Pensjonistforbundet mener også at forslaget om å heve alderen for å kunne få pensjonsskattefradraget må ses i sammenheng med den avtalte nye sliterordningen i folketrygden. Sliterordningen bygger på en erkjennelse av at ikke alle har samme mulighet til å stå lenge i arbeid. Personer med lange og belastende yrkesliv kan ha behov for å gå av flere år før normert pensjonsalder, selv om dette samtidig gir en lavere årlig alderspensjon resten av livet.

Det er svært dårlig sammenheng i pensjonspolitikken dersom staten på den ene siden skal innføre en egen ordning for å bedre økonomien til personer som har behov for å gå av tidlig, samtidig som skattesystemet endres slik at de samme personene kan få en betydelig skatteskjerpelse. For enkelte kan et bortfall av pensjonsskattefradraget være større enn det årlige slitertillegget, som ved fullt tillegg skal utgjøre 0,25 G, tilsvarende om lag 34 100 kroner med dagens grunnbeløp.

Pensjonistforbundet mener at det ikke bør innføres en skattemessig straff for å ta ut alderspensjon før normert pensjonsalder. Muligheten til å ta ut alderspensjon fra den nedre aldersgrensen for uttak er en integrert del av pensjonssystemet, og personer som oppfyller vilkårene for uttak må fortsatt omfattes av de samme grunnleggende skattereglene for pensjonsinntekt.

Pensjonistforbundet mener derfor at dagens prinsipp for retten til pensjonsskattefradrag må videreføres. Fradraget må gjelde fra den nedre aldersgrensen for uttak av alderspensjon fra folketrygden, og fortsatt omfatte mottakere av offentlig AFP etter gammel ordning.

Formuesskatten må ikke gi urimelige utslag

Postadresse:

Pb. 6714 St. Olavs pl.
0130 Oslo

Besøksadresse:

Torggata 15

pf@pensjonistforbundet.no
www.pensjonistforbundet.no

Telefon: 22 34 87 70

Bankgiro: 9001.05.50202
Org.nr.: 970 323 910

Mange pensjonister har gjennom et langt liv bygget opp formue, og en stor del av denne formuen er bundet i egen bolig. Tall fra SSB viser at om lag 31 prosent av alle 67 år og eldre betalte formuesskatt i 2024, som er de nyeste tilgjengelige tallene. Samtidig har de fleste pensjonister en langt lavere inntekt enn de hadde mens de var yrkesaktive. Verdien av boligen kan dessuten ha økt betydelig gjennom flere tiår, slik at personer med helt vanlige yrkesbakgrunner likevel kan sitte på boliger som i dag har relativt høy markedsverdi.

Boligen skiller seg fra andre former for formue. Boligen er først og fremst et hjem og dekker et grunnleggende behov. Verdien er samtidig bundet og gir normalt ingen løpende inntekt som kan brukes til å betale skatt. For mange eldre er det et klart ønske å kunne bli boende i boligen de har bodd i gjennom store deler av livet.

Pensjonistforbundet mener derfor at det må tas særlige hensyn ved beskatningen av egen bolig. Erfaringene fra innføringen av den nye boligverdsettelsesmodellen fra 2026 viser hvor store utslag endringer i boligbeskatningen kan få. SSB anslo i januar at 318 700 personer ville få økt formuesskatt som følge av den nye modellen, og mange pensjonister ble hardt rammet. Beregningene ble gjort før Stortinget senere hevet grensen for høy verdsettelse av primærbolig fra 10 til 14 millioner kroner. Denne justeringen var etter Pensjonistforbundets syn en viktig forbedring, men erfaringene viser samtidig behovet for å unngå raske og store skatteøkninger uten at virkningene er tilstrekkelig utredet i forkant.

Pensjonistforbundet viser til at formuesskatten også før 2026 har økt betydelig for mange pensjonister. Gjennomsnittlig beløp for dem 67 år og eldre som betaler formuesskatt har økt fra 19 515 kroner i 2021 til 31 585 kroner i 2024, en økning på om lag 62 prosent.

Skattekommisjonen foreslår å fjerne dagens verdsettelsesrabatt på primærbolig helt og i stedet skjerme boligen gjennom et eget bunnfradrag for primærbolig. Pensjonistforbundet mener det må vurderes nøye om en slik modell gir en tilstrekkelig og rimelig skjerming. Boligprisene varierer svært mye mellom ulike deler av landet, og et likt bunnfradrag kan derfor få svært forskjellige konsekvenser avhengig av hvor boligen ligger. Man kan ende opp med at boligformue i praksis er fullt skjermet i store deler av landet, mens det i pressområder vil være mange helt normale boliger hvor eieren må betale formuesskatt fullt ut for en vesentlig del av boligens markedsverdi. Dette kan gi urimelige geografiske forskjeller.

Kommisjonen har ikke kommet til enighet om én bestemt formuesskattesats, men foreslår at satsen skal ligge et sted i intervallet 0,25 til 0,75 prosent. Ved en formuesskattesats i øvre del av det foreslåtte intervallet mener kommisjonen at boligbunnfradraget bør være minst 7 millioner kroner, mens de mener bunnfradraget kan være lavere hvis satsen er i nedre del av intervallet.

Kommisjonens beregninger viser at den samlede formuesskatten vil bli redusert med 6,3 til 25,2 milliarder kroner per år, avhengig av modellene som er skissert. Med et boligbunnfradrag på 7 millioner kroner anslås også færre personer å betale formuesskatt enn etter dagens regler. For Pensjonistforbundet er det ikke et mål i seg selv å senke det samlede provenyet fra formuesskatten. Vi

er opptatt av hvordan skattebelastningen fordeles, og hvilke utslag den får for den enkelte. Figur 6.5 i Skattekommisjonens rapport viser at skattelettelsene er klart størst helt øverst i formuesfordelingen, og særlig for den øverste formuespersentilen. Vi mener det er problematisk dersom en omlegging samlet sett gir betydelige skattelettelser til personer med de aller største formuene, samtidig som enkelte pensjonister med moderate inntekter får en kraftig økning i formuesskatten som gjør det vanskeligere å bli boende i egen bolig.

Et enkelt eksempel kan illustrere hvordan forslaget fra Skattekommisjonen kan slå ut. Et ektepar med en gjeldfri primærbolig verdt 14 millioner kroner og ingen annen formue betaler ikke formuesskatt etter 2026-reglene. Dersom boligen verdsettes fullt ut, med et boligbunnfradrag på 7 millioner kroner, et generelt bunnfradrag på 2 millioner kroner per person og en skattesats på 0,75 prosent, vil formuesskatten bli om lag 22 500 kroner i året.

Situasjonen blir enda mer krevende dersom den ene ektefellen dør. Da reduseres det samlede generelle bunnfradraget fra 4 til 2 millioner kroner, og formuesskatten øker fra 22 500 til 37 500 kroner, som den gjenlevende må betale alene.

Dette er et problem også med dagens skattesystem, som Pensjonistforbundet lenge har påpekt. Gjenlevende bør ikke få en kraftig skatteskjerpelse når ektefellen dør. Pensjonistforbundet mener derfor at det må innføres regler som gjør at gjenlevende får beholde husholdningens samlede bunnfradrag i formuesskatten. Slik reglene virker i dag gir formuesskatten en negativ etterlatteeffekt, noe som forverrer en vanskelig økonomisk situasjon når den ene blir stående igjen alene.

Pensjonistforbundet støtter kommisjonens flertall i at pensjonsrettigheter ikke bør inngå i formuesskattegrunnlaget. Dette gjelder også tjenestepensjon og bundet individuell pensjonssparing. Pensjonsmidlene er satt av til fremtidig pensjon og kan ikke disponeres fritt eller benyttes til å betale løpende formuesskatt. Vi mener derfor det vil være urimelig å formuesbeskatte slike bundne pensjonsrettigheter.

Videre ønsker kommisjonen en mer treffsikker formuesverdsetting av fritidsboliger. Pensjonistforbundet viser til at en slik omlegging kan gi store utslag for eksisterende eiere av eldre fritidsboliger med lav skattemessig verdi. Eventuelle endringer må derfor fases inn gradvis og utformes slik at det unngås brå og urimelige skattesjerpelser, slik mange opplevde da den nye boligverdsettelsesmodellen ble innført fra 2026.

Pensjonistforbundet mener at formuesskatten i sin nåværende form treffer for bredt, og i større grad bør innrettes mot personer med særlig høy formue. Et høyere generelt bunnfradrag kan bidra til dette. Kommisjonens forslag om å øke bunnfradraget fra 1,9 til 2 millioner kroner er for beskjedent til å ha særlig betydning. Med en skattesats på 0,75 prosent reduserer en slik økning formuesskatten med maksimalt 750 kroner i året per person.

Et høyere generelt bunnfradrag kan imidlertid ikke erstatte en særskilt skjerming av egen bolig. En eventuell ny modell må utformes slik at den ikke gir urimelige og brå skattesjerpelser for personer

med lav eller moderat inntekt og formue bundet i egen bolig. Ingen skal bli presset til å selge eller belåne et hjem de har bodd i lenge som følge av en omlegging av formuesskatten.

Skatt ved salg av bolig og fritidsbolig

Skattekommisjonen foreslår at reglene for skattefri gevinst ved salg av egen bolig strammes inn. Formålet er blant annet å begrense boligflipping og muligheten til å gjøre gevinst som er opptjent i en sekundærbolig skattefri ved å flytte inn i boligen og oppfylle dagens krav om minst ett års botid før salget. Kommisjonen skisserer blant annet at kravet til bo- og eiertid kan økes til for eksempel tre år, eventuelt kombinert med forholdsmessig beskatning ut fra hvor lenge boligen faktisk har vært benyttet som egen bolig.

Pensjonistforbundet har forståelse for at skattereglene bør skille mellom egen bolig og bolig som i realiteten kjøpes, pusses opp og selges med sikte på økonomisk gevinst. Det er rimelig at skattefritaket for egen bolig ikke brukes til å gjøre investeringsgevinster skattefrie. Samtidig må eventuelle nye regler utformes slik at de ikke rammer personer som må selge igjen etter kort tid som følge av sykdom, behov for omsorg eller andre vesentlige endringer i livssituasjonen. Dette kan blant annet være aktuelt for eldre som har flyttet til en mer egnet bolig, men som kort tid senere får behov for sykehjemsplass eller omsorgsbolig. Pensjonistforbundet mener slike tilfeller må ivaretas i den videre utformingen av regelverket. Kommisjonen understreker selv at reglene må ha tilstrekkelig fleksibilitet ved overgang mellom boliger.

Kommisjonens flertall foreslår også å oppheve dagens skattefritak for gevinst ved salg av fritidsbolig. Pensjonistforbundet stiller spørsmål ved behovet for å endre dagens regler på dette området. En generell gevinstbeskatning kan over tid skape innlåsingeffekter og gjøre det mer kostbart å selge én fritidsbolig for å kjøpe en annen av tilsvarende verdi. Dette kan blant annet være relevant for eldre som for eksempel ønsker å bytte til en fritidsbolig som ligger nærmere, eller er mer aldersvennlig utformet. Pensjonistforbundet mener derfor at slike virkninger må vurderes før dagens regler eventuelt endres.

Økte avgifter rammer pensjonister

Skattekommisjonen foreslår en skatteveksling fra skatt på inntekt til skatt på forbruk. Blant annet foreslås den lave merverdiavgiftssatsen økt fra 12 til 15 prosent, og kommisjonen foreslår å innføre merverdiavgift på skadeforsikring. De økte avgiftsinntektene skal bidra til å finansiere lettelser i inntektsskatten.

Pensjonistforbundet er skeptisk til en dreining fra skatt på inntekt til økte forbruksavgifter. Avgifter tar i mindre grad hensyn til betalingsevne, og personer med lave og moderate inntekter bruker en større del av inntekten på løpende forbruk. Dette er særlig relevant for pensjonister, som ofte har begrensede muligheter til å kompensere for økte utgifter gjennom å arbeide mer.

Mesteparten av kommisjonens foreslåtte lettelser i inntektsskatten kommer av redusert trygdeavgift. Den foreslåtte reduksjonen i trygdeavgiften på 0,5 prosentenheter gjelder imidlertid lønn, trygd og næringsinntekt, men ikke pensjonsinntekt. Pensjonister vil dermed betale de økte prisene som følger av avgiftsøkningene, uten å få den samme skattelettelsen som yrkesaktive. Pensjonistforbundet mener dette gir en skjevhet i den foreslåtte skattevekslingen.

Forslaget om å innføre merverdiavgift på skadeforsikring vil kunne øke forsikringspremiene betydelig. Kommisjonen viser til beregninger som tilsier at en slik avgift kan øke forsikringspremiene med 5 til 7 prosent for privatkunder. Hus-, innbo- og bilforsikring er utgifter mange i praksis vanskelig kan velge bort. Pensjonistforbundet mener forslaget rammer sosialt skjevt.

Velferdstjenestene må prioriteres

Skattekommisjonen viser selv til at aldringen av befolkningen vil øke utgiftene til pensjon, helse og omsorg i årene fremover. Pensjonistforbundet mener dette må få større betydning når det økonomiske handlingsrommet skal prioriteres. Mange kommuner har allerede en presset økonomi, samtidig som behovet for blant annet demensomsorg, hjemmetjenester, omsorgsboliger og sykehjemsplasser vil øke betydelig.

Kommisjonen foreslår brede lettelser i inntektsskatten gjennom redusert trygdeavgift og høyere personfradrag. Forslagene innebærer isolert sett over 20 milliarder kroner i reduserte skatteinntekter, samtidig som skattelettelsen for den enkelte i de fleste tilfeller er relativt begrenset. Pensjonistforbundet mener at styrking av kommunenes økonomi, og særlig helse- og omsorgstjenester og nødvendige investeringer for en aldrende befolkning bør prioriteres foran brede, moderate skattelettelser dersom det må gjøres et valg mellom disse formålene.

Arbeidsmarkedet fremover

Pensjonistforbundet vil peke på usikkerheten knyttet til de langsiktige anslagene for behovet for arbeidskraft. Kommisjonen legger betydelig vekt på at veksten i den yrkesaktive befolkningen avtar, og bruker behovet for økt arbeidstilbud som begrunnelse for flere av forslagene. Dette er et viktig hensyn, men den raske utviklingen innen kunstig intelligens og automatisering kan få stor betydning både for produktiviteten og etterspørselen etter arbeidskraft i tiårene fremover. NOU-en drøfter i liten grad slike alternative utviklingsforløp.

En skattereform som skal stå seg over lang tid, bør være robust både i et scenario med vedvarende knapphet på arbeidskraft og i et scenario der ny teknologi vesentlig reduserer behovet for arbeidskraft i deler av økonomien. Dersom en større del av verdiskapingen og inntektene i fremtiden tilfaller kapital fremfor arbeid, kan arbeidsinntekter også utgjøre en mindre del av det samlede skattegrunnlaget.

Skattesystemet bør derfor utformes slik at fellesskapet tar del i den samlede verdiskapingen, og at finansieringen av velferdsordningene sikres, uavhengig av om inntektene i større grad kommer fra arbeidsinntekt eller kapitalinntekt. Samtidig må skattesystemet fortsatt bidra til en rimelig fordeling av

inntekt og formue. Pensjonistforbundet mener derfor at slike alternative utviklingsforløp bør inngå i vurderingen av et langsiktig skatteforlik.

Oppsummering av Pensjonistforbundets hovedpunkter

Pensjonistforbundet mener at en eventuell skattereform må sikre en rimelig fordeling av skattebyrden, samtidig som det ikke svekker finansieringen av velferdstjenester. Videre mener vi at:

- Aldersgrensen for pensjonsskattefradraget ikke må heves. Fradraget må fortsatt gjelde fra den nedre aldersgrensen for uttak av alderspensjon, og minstepensjon må fortsatt være skattefri.
- Formuesskatten må innrettes slik at personer med lave og moderate inntekter ikke får urimelige utslag når en stor del av formuen er bundet i egen bolig. Primærboligen må derfor skjermes særskilt. Videre mener vi at det generelle bunnfradraget bør økes, og at gjenlevende må få beholde husholdningens samlede bunnfradrag når den ene faller fra.
- Det er problematisk med en skatteveksling med økte forbruksavgifter i kombinasjon med skattelettelser som i mindre grad kommer pensjonsinntekt til gode. Det kan øke forskjellene i disponibel inntekt mellom pensjonister og andre grupper.
- Ved prioriteringen av det økonomiske handlingsrommet må behovet for å finansiere helse-, omsorgs- og andre velferdstjenester for en aldrende befolkning tillegges stor vekt.
- Et langsiktig skatteforlik bør ta høyde for at utviklingen i teknologi og arbeidsmarked kan endre forholdet mellom skatteinntekter fra arbeid og kapital.

Ved spørsmål knyttet til høringssvaret ta kontakt med sindre.farstad@pensjonistforbundet.no.

Vennlig hilsen

For Pensjonistforbundet

Arne Halaas
Generalsekretær

Sindre Farstad
Sjeføkonom